

dr hab. Jakub Wróblewski, prof. ASP
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Wydział Sztuki Mediów

Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr Piotrowi Matysiakowi:
**Przestrzeń jako forma wzbogacenia narracji filmowej- artystyczny potencjał stereoskopii,
na podstawie filmu „In Side”.** Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna
im. Leona Schillera w Łodzi, Promotor: dr hab. Tomasz Edelman.

Siedemnastominutowa forma filmowa *In side* autorstwa Piotra Matysiaka realizowana była w ramach autorskiej „Pracowni S3D” jako projekt badawczy ukierunkowany na próbę poznania, specyfikowania i rozwoju medium stereoskopii. Punktem wyjścia działaniach realizatorskich była chęć zgłębienia zagadnień ekspresji wizualnej jaką może nieść ze sobą obraz przestrzenny. W 2017 roku doktorant dołączył do zespołu vnLAB i napisał projekt określający cele, założenia i metodę działania na potrzeby „Pracowni S3D” zorientowanej eksploracji technologii widzenia i rejestracji stereoskopowej.

W pracy podzielonej na osiem rozdziałów (razem z wstępem i podsumowaniem) znajduje się szeroka bibliografia, spis filmów, stron internetowych oraz ilustracji. We wstępie doktorant romantycznie fetyszyzuje medium filmowe - a priori zakładając - że przynależy ono do sali kinowej. Autor rysuje stan kina oraz jego początki sprawnie wyprowadzając wywód o jego zasadności i kulturotwórczej roli. Następnie tworzy szkic sylwetki twórcy filmowego, zwracając uwagę na szereg umiejętności i tajników warsztatowo-kreacyjnych, jakie powinna posiadać osoba realizująca ruchome obrazy, które kształtują się i wyostają podczas edukacji filmowej. W dalszej części dokonuje autoanalizy decyzji artystyczno-warsztatowych podejmowanych podczas edukacji w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi, na specjalności sztuka operatorska, zwracając szczególną uwagę na wizualną stronę utworu filmowego. W wyszczególnionych dokonaniach na uwagę zasługuje realizacja onirycznego i interesującego formalnie filmu dyplomowego w reżyserii Anity Kwiatkowskiej-Naqvi pt. „Locus” (2016). Opisywana realizacja zdjęć jest bardzo pomysłowa - zabiegi formalne oddają założenia narracyjne tworząc przyjemną i nową warstwę wizualną. W autoreferacie doktoranta czuć pasję i chęć odkrywania nowych wartości w znanej rzeczywistości: *Chęć poszukiwań innych rzeczywistości wizualnych zaprowadziła mnie nawet pod powierzchnię wody i*

dr hab. Jakub Wróblewski prof. ASP
Warszawa
2023

Pracownia 3d i Zdarzeń Wirtualnych II
Wydział Sztuki i Mediów
ASP w Warszawie

dzięki licencji *płetwonurka* zrealizowałem kilka scen do filmów fabularnych. Obecnie pracuję nad dokumentem kreatywnym pod tytułem „*kzspygw*”³ we własnej reżyserii traktującym o zjawisku synestezji. Piotr Matysiak widzi ogromną ilość nieeksplorowanych jeszcze ścieżek do obrania w sposobach konstrukcji materii filmowej: pracy kamery, roli koloru i światła, konstrukcji i funkcji optyki, budowy planów i perspektyw - co przy coraz powszechniejszej roli algorytmów oraz uczenia maszynowego jest podejściem coraz rzadszym i godnym pielęgnowania. Pan Matysiak upatruje stereoskopię jako badane i interesujące go zagadnienie upatrując jego wartości w fizjologicznym i przestrzennym odczuwaniu zależności pomiędzy obiektami. Widzi on niebagatelne możliwości narracyjne w wykorzystaniu obrazowania 3d - zabiegi wizualne powinny być podporządkowane opowiedanej historii.

Praca „*In Side*” powstała jako projekty badawczy w trwającym blisko 5 lat projekcie badawczym „Pracownia S3D” - vnLAB w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Doktorant postawił sobie nadrzędne pytanie przy pracy nad krótkoformatowym filmem: *czy stereoskopia może pełnić ważniejszą funkcję w opowiadaniu dramatycznym i stać się tym samym narzędziem, które wzbogaci przekaz artystyczny filmu, a nie będzie pełniła funkcji wyłącznie „gadżetu wizualnego”*. Aby odpowiedzieć na to pytanie doktorant szczegółowo zagłębił się w historię i zabiegi techniczne niezbędne do rejestracji obrazu stereoskopowego. Problem stereoskopii rzetelnie badany przez Matysiaka doprowadza do ciekawych wniosków: medium filmu 3d nie osiągnęło w pełni swojej tożsamości, aktualne produkcje w tym medium są kliszami nie rozwijającymi omawianego języka, komercyjne systemy AV nie wspierają już badanych formatów (co i spowodowało brak możliwości zakupu nowego telewizora posiadającego omawiane użyteczności). Doktorant przeprowadził wyczerpującą analizę form projekcji stereoskopowych oraz technicznych aspektów tego formatu zwracając uwagę na kluczowe własności medium - parametr *baza* oraz parametr *konwergencja*.

Za wyborem techniki poklatkowej w realizacji „*In side*” stało kilka kluczowych decyzji, m.in. była to potrzeba kontroli procesu - do tego zadania wykorzystany został system motion control - *Możliwość generowania wirtualnej pozycji dla lewego i prawego oka oraz co ważniejsze - możliwość w pełni zautomatyzowanego procesu płynnych zmian obu pozycji w trakcie ujęć, stanowiła jedno z najważniejszych celów całego projektu badawczego*. Do realizacji zadania Piotr Matysiak skonstruował zespół (w skład którego weszły_li Justyna Rucińska: z-czyni kier Pracowni S3D, producent kreatywny; Marta Janicka - Chyła: script doktor; Piotr Matysiak: autor projektu, kier. Pracowni S3D, współreżyser, autor zdjęć; Miłosz Hermanowicz: stereografer; Anita Kwaitkowska - Naqvi: reżyserka), zaplecze i oś działań.

dr hab. Jakub Wróblewski prof. ASP
Warszawa
2023

Pracownia 3d i Zdarzeń Wirtualnych II
Wydział Sztuki i Mediów
ASP w Warszawie

Najważniejsze z punktu widzenia badawczego były zagadnienia określone przez twórcę:

1. *Konwergencja zbieżna vs. równoległa;*
2. *Użycie niestandardowych obiektywów w stereoskopii (tilt-shift, baby lens, fisheye, makroobiektywy, etc.);*
3. *Zagadnienie szybkiego montażu w filmie stereoskopowym;*
4. *Zmiana Bazy, konwergencji w trakcie ujęcia;*
5. *Efektowe interpretacje przestrzenne;*
6. *Poczucie głębi a pierwszy plan;*
7. *Optyczne efekty przestrzenne (vertigo, dystorsja, pseudostereoskopia, zjawisko flare, etc);*
8. *Użycie obrazowania makro w stereoskopii;*
9. *CGI w stereoskopii;*
10. *Transparentność w stereoskopii;*
11. *Floating window;*
12. *Multirig;*
13. *Fotografowanie przez ośrodki zniekształcające;*
14. *Nieostrość a poczucie głębi;*
15. *Wybrane zagadnienia montażowe: przeniki, szerokie plany.*

Zakres poszukiwań i opracowanych praktyk jest szeroki i w pełni opanowany przez twórcę - na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie obiektywów typu tilt-shift oraz innych specyfikowanych szkieł. Dalej opisywany jest szeroki wpływ obrazu przestrzennego na dramaturgię obrazu filmowego, zastosowane do tego celu zabiegi i podjęte decyzje. Dodam tu że zdjęcia realizowane były z niebywałą precyzją - cześć ujęć wykonana została z najmniejszą bazą w filmie, która wynosiła zaledwie 0.02 cm.

Opisana przez doktoranta koncepcja operatorska zakłada odpowiedni wybór środków wizualnych rozwijających i poszerzających scenariusz. Plastyka filmu, sposób opowiadania, praca kamery, decyzje o eksponowanej głębi ostrości porywające na stereoskopowe widzenie dopełniają się tworząc przyjemny i minimalistyczny utwór.

Konkluzja:

Po przeanalizowaniu dostarczonej dokumentacji zawierającej osiągnięcia, dorobek artystyczny i badawczy magistra Piotra Matysiaka a także oceniając przełożoną pracę doktorską składającą się z rozprawy zatytułowanej *Przestrzeń jako forma wzbo-*

gacenia narracji filmowej- artystyczny potencjał stereoskopii, na podstawie filmu „In Side” oraz dzieła doktorskiego „In Side” stwierdzam, że spełnia ona wymagania określone w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U, z 2017, poz. 1789 z późn zm.). Uważam, że nadanie panu magistrowi Piotrowi Matysiakowi stopnia doktora jest w pełni zasłużone i zasadne. Rozwiązania dotyczące stereoskopii opracowane na Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi są na najwyższym poziomie i mają wielki wkład w rozwój kinematografii.

dr hab. Jakub Wróblewski prof. ASP
Warszawa
2023

Pracownia 3d i Zdarzeń Wirtualnych II
Wydział Sztuki i Mediów
ASP w Warszawie

dr Jakub Wróblewski, prof. ASP
22.11.2023